

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D. v právní věci

žalobkyně: **L. H.**
bytem X
zastoupené advokátkou Mgr. Kateřinou Bělehrádkovou, LL.M.
sídlem náměstí T. G. Masaryka 38/10, 690 02 Břeclav

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2023, č. j. MPSV-2023/191275-921, sp. zn. SZ/MPSV-2023/140799-921,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. 9. 2023, č. j. MPSV-2023/191275-921, sp. zn. SZ/MPSV-2023/140799-921, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 2 600 Kč k rukám její advokátky Mgr. Kateřiny Bělehrádkové, LL.M., sídlem T. G. Masaryka 38/10, 690 02 Břeclav, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Podanou žalobou se žalobkyně domáhala zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo částečně vyhověno odvolání žalobkyně a změněno prvostupňové rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Brně (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) ze dne 5. 6. 2023, č. j. 13335/2023/BRE, tak, že žalobkyni byl přiznán příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně ode dne 1. 9. 2022, protože byla shledána závislou ve II. stupni závislosti (středně těžká závislost) dle § 4 odst. 1, § 7, § 8 odst. 2 písm. b), § 9, § 11 odst. 2 písm. b) a § 13 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“).
2. Žalobkyně podala dne 21. 9. 2022 žádost o příspěvek na péči. Dne 3. 11. 2022 provedl posudkový lékař OSSZ Břeclav posouzení stupně závislosti žalobkyně pro účely příspěvku na péči a vydal posudek o jejím zdravotním stavu s tím závěrem, že žalobkyně nezvládá celkem 4 základní životní potřeby (mobilita, tělesná hygiena, osobní aktivity, péče o domácnost). Na základě uvedeného posudku vydal Úřad práce ČR – krajská pobočka v Brně dne 30. 11. 2022 rozhodnutí, jímž přiznal žalobkyni příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně od září 2022, neboť žalobkyni uznal za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. – lehká závislost (nezvládá celkem 4 základní potřeby). Toto prvostupňové rozhodnutí bylo následně k odvolání žalobkyně zrušeno, a to rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 1. 2023, jímž byla věc vrácena Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Brně k novému projednání. Důvodem bylo pochybení prvostupňového správního orgánu, když neumožnil žalobkyni ani její zmocněnkyni uplatňovat v řízení procesní práva a neumožnil jim vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před jeho vydáním. Žalovaný uložil úřadu práce nápravu uvedeného pochybení, a také vyžádat nové posouzení stupně závislosti žalobkyně u OSSZ. Dne 27. 3. 2023 byl posudkovým lékařem OSSZ Břeclav zpracován nový posudek o zdravotním stavu žalobkyně – posouzení stupně závislosti pro účely příspěvku na péči s tím závěrem, že žalobkyně nezvládá celkem 3 základní životní potřeby (mobilita, osobní aktivity, péče o domácnost). Na základě uvedeného posudku bylo vydáno nové prvostupňové rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Brně dne 5. 6. 2023, jímž byl žalobkyni přiznán příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně od září 2022 s odůvodněním, že jde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I. (lehká závislost). Jak již bylo výše uvedeno, i proti posledně citovanému prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně odvolání k Ministerstvu práce a sociálních věcí. V rámci odvolacího řízení byl zdravotní stav žalobkyně přezkoumán PK MPSV ČR, jenž ve svém posudku ze dne 28. 8. 2023 dospěla k závěru, že žalobkyně je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost), neboť nezvládá celkem 5 základní životních potřeb (mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity, péče o domácnost). Na základě posudku PK MPSV ČR rozhodl žalovaný o odvolání žalobkyně tak, že prvostupňové správní rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Brně ze dne 5. 6. 2023 (jímž byl přiznán žalobkyni příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně od září 2022 z důvodu zjištěné závislosti ve stupni I. - lehká závislost) změnil a žalobkyni přiznal vyšší příspěvek na péči ve výši 4400 Kč měsíčně od 1. 9. 2022, neboť zjistil, že jde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost).

II. Shrnutí žalobní argumentace

3. Žalobkyně v žalobě vyslovila nesouhlas s posouzením jejího zdravotního stavu a intenzity závislosti na pomoci jiné osoby. Za naposledy nezvládané bylo u žalobkyně posouzeno 5

základních životních potřeb (mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost). S tímto žalobkyně souhlasila. Naopak s posouzením dalších ZŽP (orientace, komunikace, stravování, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví), které byly žalovaným uznány za zvládané, žalobkyně nesouhlasila. V tomto rozsahu napadené rozhodnutí žalovaného trpí zjevnou nesprávností. Zvládání těchto dalších základních životních potřeb bylo hodnoceno v rozporu s právními předpisy i soudní judikaturou. K uvedenému žalobkyně připomněla rozhodnou právní úpravu poskytování příspěvku na péči obsaženou v zákoně o sociálních službách, a také vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“ nebo „vyhláška č. 505/2006 Sb.“), především § 8 a § 9 zákona o sociálních službách a § 1 a § 2a prováděcí vyhlášky. Ve své argumentaci se žalobkyně zabývala především zvládáním základní životní potřeby v přijatelném standardu, a také hodnocením funkčních schopností s využitím zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby s využíváním běžně dostupných pomůcek.

4. Žalobkyně konkrétně argumentovala k 5 základním životním potřebám (orientace, komunikace, výkon fyziologické potřeby, stravování, péče o zdraví). Schopnost *orientace* je třeba hodnotit v obvyklém prostředí a ve vztahu ke zdravé osobě stejného věku. Zkoumaná osoba by měla tuto potřebu zvládat alespoň „v přijatelném standardu“. Schopnost orientace je třeba posuzovat v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích, zda je v nich osoba schopna přiměřeně reagovat. Běžným prostředím pro žalobkyni by měla být nejen rodina, ale i rodinné prostředí dětí, obchod, dopravní prostředky, návštěva lékaře a další obvyklá místa. V tomto prostředí se však žalobkyně již absolutně neorientuje. Nemá schopnost se orientovat v domácím prostředí bez pomoci další osoby, natož pak mimo něj. Nemá schopnost jít nebo jet sama na návštěvu k dětem nebo k lékaři, sama jít nakoupit nebo přejít komunikaci anebo použít dopravní prostředek. K uvedenému žalobkyně již ve správním řízení doložila, že musela předčasně opustit indikovanou rehabilitační lázeňskou péči, protože léčbu a orientaci v daném prostředí, stejně jako péči o své zdraví, osobní hygienu, oblékání a obouvání nebo stravování nezvládla bez pomoci další osoby.
5. Ke *komunikaci* žalobkyně uvedla, že ke standardnímu způsobu komunikace nenáleží jen to, že se dorozumí a je schopna vytvářet krátké psané zprávy rukou a porozumět základním symbolům. Žalobkyně je zcela neschopná běžného nebo alespoň přijatelného standardu komunikace. Na rozdíl od osob stejného věku žalobkyně není schopna např. používat mobilní telefon, jenž je dnes zcela běžným standardem. Nemá schopnost totiž si sama namačkat na mobilním telefonu telefonní číslo a toto vytočit. Mobilní telefon musí žalobkyni někdo přinést, vytočit jí číslo, přidržet telefon u ucha apod. Upadne-li jí mobil, není schopna si jej sama podat. Žalobkyně rovněž není sama schopna si otevřít notebook s programem pro komunikaci a začít jej sama používat. K uvedenému musí mít také dopomoc druhé osoby. Tento dnes zcela běžný základní komunikační kanál žalobkyně sama nezvládá. Bez pomoci je schopna komunikovat pouze ústně nebo pomocí velmi krátkých psaných zpráv, resp. vzkazů, a to jen s tím, ke komu je další osobou přivedena nebo přivezena nebo s tou osobou, která se dostaví do jejího bydliště.
6. *Výkon fyziologické potřeby*. U této potřeby nejde jen o zvládání schopnosti zaujmout polohu, vyprázdnit se a provést očistu, přitom toaleta může být vybavena madly a vyšším sedátkem, jak je uvedeno v napadeném rozhodnutí. Jde o názor svévolný a neodpovídající smyslu

právní úpravy. Posuzovaná totiž potřebuje ke všem těmto činnostem, jenž jsou součástí uvedené potřeby, doprovod. Jak při cestě na toaletu, tak při svlečení, zaujetí polohy a především pak s očistou po vyprázdnění. Dokonce už ze zprávy PK vyplývá, že ke všem těmto činnostem potřebuje žalobkyně pomoc a nepomohou jí ani madla nebo vyšší sedátko, pokud nebude přítomna třetí osoba, která jí se vším pomůže. V kontextu výkladu uvedeného v napadeném rozhodnutí by bylo možné absurdně tvrdit, že posuzovaná je schopna za použití plen tuto činnost vykonávat samostatně, protože k tomu nemusí vstávat a nikam chodit.

7. Ve vztahu ke *stravování* již z protokolu o sociálním šetření vyplynulo, že se žalobkyně nají lžičkou a napije pomocí brčka, pokud jí je jídlo připraveno, nakrájeno a nápoj připraven a přinesen. Posudková komise a žalovaný chybně dospěly k závěru, že žalobkyně tuto potřebu zvládá. Přitom rozdělit stravu na kousky a sám se najíst/napít tvoří jen 2 ze 7 schopností, které jsou obsahem uvedené potřeby. Posudková komise ani žalovaný se vůbec nezabývaly tím, zda žalobkyně zvládá samostatně jednotlivé aktivity vymezené vyhláškou k této základní životní potřebě, zda si dokáže vybrat ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj si nalít, potravinu a nápoj přemístit na místo konzumace. Dietním režimem se nezabýval nikdo.
8. Ve vztahu k základní životní potřebě *péče o zdraví* posudková komise zjistila ze záznamu o sociálním šetření, že rodina žalobkyni pomáhá s péčí o zdraví, manžel jí chystá a podává léky, dcera po koupeli maže tělo proti dekubitům, rehabilitaci provádí rehabilitační sestra nebo dcera. Žalobkyně léky užívá, má nařízenou rehabilitaci. O orientaci v léčebném režimu nebylo nic uvedeno. K lékaři musí mít žalobkyně doprovod. Správní orgány se vůbec nezabývali tím, zda žalobkyně má stanoven léčebný režim a zda se v něm orientuje, ačkoliv se jedná opět o jednu z činností, jenž je obsahem základní životní potřeby péče o zdraví. Žalovaný vůbec nepoukázal na toto zásadní pochybení a péči o zdraví věnoval pouhý jeden odstavec na straně 7, v němž odkázal na neúplný závěr posudkové komise.
9. Závěry posudkové komise i žalovaného jsou věcně nesprávné a neobstojí ve smyslu tzv. testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti dle konstantní judikatury NSS. Nedostatečně se totiž vypořádaly se splněním podmínek u všech aktivit nutných pro zvládání jednotlivých základních životních potřeb. Napadené rozhodnutí je tedy nezákonné, když posudková komise i žalovaný vyložili zvládání jednotlivých životních potřeb nepřipustně úzkým způsobem, neodpovídajícím účelu a smyslu právní úpravy. Lékařský posudek je nesprávný a účelový. Ačkoliv lékařské posudky nepodléhají hodnocení správních orgánů, nezbavuje je to povinnosti hodnotit důkazy ve správním řízení, a tedy i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti. Přestože přímé osobní vyšetření posuzované osoby by mělo být pravidlem, k přímému vyšetření žalobkyně lékařem nikdy nedošlo, a to i přesto, že řízení trvá přes 2 roky. Lékařský posudek je účelový a chybný, jeho závěry jsou pouze „opisovány“. Nesprávnost nebo neúplnost posudku nemůže správní orgán nahradit vlastní úvahou, neboť proto nemá potřebnou odbornou erudici.
10. S ohledem na výše uvedené žalobkyně soudu navrhla, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení s tím, že bude zavázán nechat vypracovat doplnění posudku posudkovou komisí, a to v intencích posudkových kritérií vyplývajících z právních předpisů pro zvládání jednotlivých základních životních potřeb.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

11. Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že posudková komise hodnotila ve svém posudku zdravotní stav žalobkyně komplexně, přičemž při hodnocení její diagnózy vycházela ze všech doložených lékařských zpráv a dále též ze závěrů sociálního šetření.
12. Objektivizovaný zdravotní stav žalobkyně dala posudková komise do souvislosti se zákonnými podmínkami nároku na příspěvek na péči. Nárok žalobkyně byl tedy posouzen řádně. Z posudku posudkové komise vyplývá, že se správní orgány zabývaly všemi relevantními námitkami a důkazními návrhy žalobkyně, které do vydání napadeného rozhodnutí uplatnila. V podrobnostech žalovaný odkázal na obsah napadeného rozhodnutí.
13. Žalovaný shromáždil veškeré zákonem stanovené podklady pro rozhodnutí. Při posouzení zdravotního stavu vycházela posudková komise z relevantních a aktuálních lékařských nálezů, které měla k dispozici, a též z výsledků sociálního šetření. Žalovaný vyhodnotil posudek PK MPSV ČR po stránce úplnosti, přesvědčivosti, přezkoumatelnosti a bezrozpornosti, přičemž stanovil, že posudek tomuto dostál. Podle žalovaného nebyly doloženy skutečnosti, které by posudkový závěr rozporovaly. Žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy a své závěry zdůvodnil s odkazem na zdravotní stav žalobkyně. Podle žalovaného nedošlo v napadeném řízení k žádnému pochybení.
14. S ohledem na výše uvedené žalovaný soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

15. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, včetně řízení předcházejícího jejich vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná**. Dospěl k závěru, že je třeba bez jednání zrušit napadené rozhodnutí pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí, a dále proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy [§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.].
16. Soud nejprve ověřil skutkové a právní závěry správních orgánů ze správního spisu. O nich blíže pojedná v následujícím výkladu tohoto rozsudku.
17. Právní úprava poskytování příspěvku na péči je obsažena v zákoně o sociálních službách a vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“). Podle § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné osoby, přičemž stupně závislosti jsou rozlišeny podle počtu základních životních potřeb, jež daná osoba není schopna zvládat (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách). Pro účely poskytování příspěvku na péči jsou rozlišovány čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry

závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby, a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií, je posuzováno samostatné zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v § 9 odst. 1 písm. a) až j) zákona o sociálních službách. Jde o následující potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.

18. Obsahové vymezení těchto základních životních potřeb blíže stanoví vyhláška č. 505/2006 Sb. v příloze č. 1, a to konkrétním výčtem aktivit předpokládaných pro zvládání příslušné životní potřeby. Přitom platí, že pokud není osoba schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat byť jen jedinou z aktivit vymezených v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., jenž je nezbytná pro schopnost zvládat příslušnou základní životní potřebu, pak není osoba schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.).
19. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se za neschopnost zvládání základní životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za přijatelný standard se přitom považuje zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
20. Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách se považuje osoba starší 18 let věku za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 3 nebo 4 základní životní potřeby; podle písmene b) citovaného ustanovení za závislou ve stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 5 nebo 6 základních životních potřeb; podle písmene c) citovaného ustanovení za závislou ve stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 7 nebo 8 základních životních potřeb; podle písmene d) citovaného ustanovení za závislou ve stupni IV (úplná závislost), jestliže není schopna zvládat 9 nebo 10 základních životních potřeb.
21. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
22. V řízení o přiznání příspěvku na péči je stěžejním důkazem odborný posudek zdravotního stavu a závislosti na pomoci jiné osoby. Povahou takového posudku, jakož i na něj kladenými požadavky, se již opakovaně ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud, který dovedl, že „se jedná sice o tzv. *povinný důkaz*, nicméně *nikoliv o závazné stanovisko* či *závazný podklad rozhodnutí*. Posudek podléhá *hodnocení správního orgánu*, jeho *správnost není nikterak presumována*. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku *nepodléhají hodnocení správních orgánů*, neboť *k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti*, nezabývá je to *povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení*, a tudíž i *správnost*

posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti“ (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, či ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104).

23. Při posuzování stupně závislosti je třeba vycházet z posudkových kritérií obsažených v ustanovení § 1 až § 2c citované vyhlášky. Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný *některou z aktivit* nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32).
24. Posudek PK MPSV ČR splňuje kritérium úplnosti a přesvědčivosti, pokud se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nutné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav musí poté popsat dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudek ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014-25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018-17).
25. Ve světle shora nastíněných požadavků právní úpravy a ustálené judikatury krajský soud přistoupil k přezkumu napadeného rozhodnutí.
26. Žalobkyně v žalobě souhlasila s posouzením 5 základních životních potřeb (mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity, péče o domácnost), jež byly žalovaným ve správním řízení uznány za žalobkyní nezvládané. Současně ale rozporovala závěry ohledně ostatních základních životních potřeb (orientace, komunikace, stravování, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví), které jí nebyly uznány za nezvládané. Takové posouzení označila žalobkyně za nesprávné a nereflektující její špatný zdravotní stav, celkovou nepohyblivost, a také neschopnost reálně vykonávat běžné denní aktivity (bližší vypořádání žalobních výtek bude provedeno v další části odůvodnění tohoto rozsudku). Z uvedeného tak jednoznačně vyplývá rozsah soudního přezkumu v dané věci, kdy žalobkyně rozporuje pouze posouzení její schopnosti samostatně zvládat základní životní potřeby *orientace, komunikace, stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví*. Na posouzení těchto životních potřeb se proto krajský soud zaměřil při svém přezkumu napadeného rozhodnutí, a to v intencích uplatněných žalobních námitek. Ostatní zjištění a závěry žalovaného nečinila žalobkyně spornými (nebyly v její neprospěch), protože se jimi soud při svém přezkumu již dále nezabýval.
27. Žalobkyně již ve správním řízení upozorňovala na svůj špatný zdravotní stav po prodělané CMP, a také vlivem revmatoidní artritidy, což dokládala lékařskými zprávami. Podobné výtky použila i v žalobní argumentaci. Krajský soud jim musel přisvědčit.
28. Podle písmene b) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat základní životní potřebu (ZŽP) – *orientace* považuje stav, kdy je osoba schopna: 1. poznávat a

rozeznávat zrakem a sluchem, 2. mít přiměřené duševní kompetence, 3. orientovat se osobou, časem a místem, 4. orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, 5. orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.

29. Podle písmene c) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat ZŽP – *kommunikace* považuje stav, kdy je osoba schopna: 1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, 2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, 3. vytvářet rukou psanou rukou krátkou zprávu, 4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, 5. používat běžné komunikační prostředky.
30. Podle písmene d) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat ZŽP – *stravování* považuje stav, kdy je osoba schopna: 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
31. Podle písmene g) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat ZŽP – *výkon fyziologické potřeby* považuje stav, kdy je osoba schopna: 1. včas požívat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.
32. Podle písmene h) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat ZŽP – *péče o zdraví* považuje stav, kdy je osoba schopna: 1. dodržovat stanovený léčebný režim, 2. provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, 3. rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
33. Ze záznamu o provedeném sociálním šetření (5. 10. 2022) mimo jiné vyplývá, že schopnosti žalobkyně zvládat posledně citované základní životní potřeby, že pro levostrannou hemiparézu končetin se sama neposadí a nepostaví, druhá osoba musí žalobkyni posadit, zvednout do stoje a poté doprovázet při chůzi s chodítkem po pokoji. Stále jí hrozí pády, žalobkyně trpí závratěmi. Tělo má slabé, při chůzi má třes končetin. Nohy šoupe po podlaze a zvládne pouze pár kroků. Na přepravu zakoupila rodina elektrický invalidní vozík (uvedené bylo zjištěno k mobilitě). K orientaci bylo pouze zjištěno, že zrak i sluch má žalobkyně v pořádku, orientuje se místem, osobou i časem. Ke komunikaci bylo zjištěno, že tuto žalobkyně zvládá, rozhovor vede smysluplný a srozumitelný. Mobilní telefon však nyní sama nepoužívá, pomoc si nezavolá, problém má se zvolením správného telefonního čísla. U stravování bylo zjištěno, že žalobkyně si sama jídlo nepřipraví, stravu nenaporcuje, nepřenese jídlo na místo konzumace. Jídlo přiveze manžel z jídelny, stravu naporcuje a připraví ji k lůžku. Manžel žalobkyni posadí a ta se nají sama lžící. Rovněž nápoj připraví manžel k lůžku a žalobkyně se sama napije. S oblékáním pomáhá žalobkyni manžel nebo dcera po koupeli, neboť žalobkyně se nedokáže sama obléci z důvodu ochrnutí levé poloviny těla. Za účelem zajištění tělesné hygieny žalobkyně zakoupila její rodina elektrické zvedací zařízení do vany. Dcera doprovodí žalobkyni s chodítkem do koupelny a pomůže jí pomocí zvedacího zařízení do vany. Dcera žalobkyni kompletně umyje, osuší a obleče. Strihá jí nehty a rovněž češe vlasy. Také běžnou hygienu provádí žalobkyně s asistencí druhé osoby

– sama do koupelny nedojde. U umyvadla potřebuje pomoci se stabilitou. Také za účelem výkonu fyziologické potřeby potřebuje žalobkyně pomoc, a to především v podobě doprovodu na toaletu. Samotný výkon žalobkyně zvládne a inkontinenční pomůcky sama vymění. Také s péčí o zdraví pomáhá žalobkyni rodina. Manžel pečuje o žalobkyni celodenně, denně chystá a podává ve správný čas léky. Dcera maže po koupeli tělo krémem proti dekubitům. Denně od pondělka do pátku přijíždí rehabilitační sestra, která s žalobkyní provádí rehabilitační cvičení, a o víkendu s žalobkyní cvičí dcera. K osobním aktivitám bylo zjištěno, že žalobkyně celý den tráví na lůžku a sleduje TV, přečte si knížku nebo časopisy. Veškeré úřední a osobní záležitosti vyřizují dcery žalobkyně. Péči o domácnost zajišťuje dcera žalobkyně, která přijíždí denně. Manžel přiváží obědy z jídelny. Žalobkyně hospodaří s manželem společně, hodnotu peněz pozná. Celá rodina se zapojuje do péče o žalobkyni, žalobkyně se ale aktuálně nezapojuje ze zdravotních důvodů do společenských vztahů. Žalobkyně žije s manželem v rodinném domku, používá elektrické zvedací zařízení ve vaně, zvýšenou toaletu s područkami a hrazdou nad lůžkem.

34. Dle posudku PK MPSV ČR vypracovaného v odvolacím správním řízení (dne 28. 8. 2023) žalobkyně trpí zdravotními obtížemi vyplývajících z onemocnění uvedených v diagnostickém souhrnu. V popředí obtíží je zejména stav po CMP dne 11. 6. 2022. Dle rehabilitace 12/2022 je chůze s omezením pohybu, chodí v chodítku, je závislá na pomoci druhé osoby. Dle revmatologie 12/2022 je žalobkyně léčena také pro revmatoidní artritidu od roku 2002, nyní je nechodící, pohybuje se na vozíku. Na ruku jsou deformace a chronické synovitidy kloubů. Po CMP dle rehabilitace 7/2022 je žalobkyně soběstačná, sed i stoj zvládá samostatně, chodí v nízkém chodítku, na kratší vzdálenosti pod dohledem zvládá chůzi o FH, bez potřeby dopomoci při oblékání a toaletě, přítomna stresová močová inkontinence. Rehabilitaci tolerovala dobře, spolupracovala. Dle neurologie 9/2022 zjištěna slabost LHK, vážne stisk, špetka taxu lehce nepřesná, na dolních končetinách těžší paréza, páteř s lehkým omezením dynamiky, stoj s dopomocí. Žalobkyně je orientována místem, časem, osobou, situací, je přiměřeného chování i komunikace, není popisována porucha intelektu či paměti nebo narušena orientace zrakem či sluchem. Dle sociálního šetření se žalobkyně sama neposadí, nepostaví. Pohybuje se s chodítkem, venku používá invalidní vozík. Zrak i sluch jsou v pořádku, orientuje se všemi směry správně. Komunikuje a rozhovor je smysluplný, srozumitelný. Mobilní telefon nyní sama nepoužívá, má problém zvolit správné číslo. Jídlo si nepřipraví, nenaporcuje, pouze se sama nají lžící. Oblékání sama nedokáže. S tělesnou hygienou pomáhá dcera. Žalobkyně dojde s doprovodem na toaletu. Manžel ji chystá denně léky. Z výše uvedeného vyplývá posudkové hodnocení: u posuzované nelze prokázat závažnější duševní nebo smyslovou poruchu, která by jí bránila poznávat zrakem a sluchem. Nelze prokázat poruchu duševních kompetencí. Je schopna se orientovat osobou, časem, místem, a to v přirozeném sociálním prostředí, v obvyklých situacích a je schopna v nich přiměřeně reagovat (ZŽP orientace). Žalobkyně je schopna se srozumitelně vyjadřovat mluvenou řečí a takto se domluvit s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby, je schopna chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, je též schopna vytvářet rukou krátké psané zprávy a rovněž porozumět základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, jenž jsou obecně používány a je také schopna používat běžné komunikační prostředky (ZŽP komunikace). U žalobkyně nelze prokázat postižení, které by jí bránilo ve výběru hotového nápoje či potraviny ke konzumaci, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít se, dodržovat dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu či přemísťovat stravu a nápoj na místo

konzumace (ZŽP stravování). U žalobkyně rovněž nelze diagnostikovat zdravotní postižení, které by jí bránilo včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu a používat hygienické potřeby. V případě používání WC lze toto vybavit madly a vyšším sedátkem (ZŽP výkon fyziologické potřeby). Podle posudkové komise je žalobkyně schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, a také je schopna rozpoznat zdravotní problém a přivolat nebo vyhledat pomoc (ZŽP péče o zdraví). PK neshledala medicínské důvody pro nevládní aktivit v případě orientace, komunikace, stravování, výkonu fyziologické potřeby a péče o zdraví, i když některé aktivity u těchto ZŽP vykonává žalobkyně složitěji nebo déle než zdravá osoba, avšak tyto je ve výsledku schopna samostatně zvládnout. U aktivit daných ZŽP nelze prokázat, že by tyto nebyly zcela možné, anebo že by byly narušeny těžkým způsobem, což je posudkové kritérium pro uznání konkrétní aktivity za nevládanou. Posudková kritéria vyplývající z právních předpisů uvádějí, že aktivity jsou považovány za nevladatelné pouze v případě, že osoba aktivitu nevládá zcela anebo je zvládání aktivity narušeno těžkým způsobem. Nevladatelné aktivity musí naplňovat rovněž kritérium „dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu“ (dále též „DNZS“). Zhoršení zdravotního stavu vedoucí k nevládní aktivit musí být delší než 1 rok anebo zde musí být důvodný předpoklad, že bude trvat rok či déle. Zvládání ZŽP je třeba hodnotit v prostředí, v němž se posuzovaná osoba obvykle pohybuje, a které by mělo být přizpůsobeno jejímu zdravotnímu stavu. PK v posudku závěrem uvedla, že žalobkyně je závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), neboť nevládne 5 ZŽP. Zdravotní stav žalobkyně bude i v budoucnu dlouhodobě nepříznivý s odůvodněným předpokladem dalšího zhoršování, proto stanovený stupeň závislosti lze ponechat bez časového omezení, tj. trvale. Napadené rozhodnutí žalovaného zcela převzalo shora citované závěry posudku PK MPSV ČR. Námitku nevládní i dalších 5 ZŽP (orientace, komunikace, stravování, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví) žalovaný odmítl s naprosto shodnou obecnou argumentací, jakou použila PK v citovaném posudku. Žalovaný ještě uvedl, že mezi podklady pro rozhodnutí nebyly shledány rozpory, posudkový závěr PK MPSV ČR byl úplný a přesvědčivý, PK se dle žalovaného v něm vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a svůj závěr náležitě zdůvodnila. Posudek byl vypracován komisí v řádném složení, která měla pro posouzení zdravotního stavu dostatek podkladů i bez přítomnosti posuzované osoby. PK podle žalovaného hodnotila též provedené sociální šetření, kdy byla zjišťována schopnost samostatného života žalobkyně v jejím přirozeném sociálním prostředí.

35. Krajský soud má za to, že ve vztahu ke zvládní základních životních potřeb *orientace, komunikace, stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví* žalovaný (a ani posudková komise) neposkytl uspokojivé zdůvodnění zvládní jednotlivých aktivit (schopností) uvedených v rámci těchto základních životních potřeb ve smyslu jejich vymezení v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. Žalobkyně nepopírá, že má zrak i sluch v pořádku, a že se orientuje místem, osobou i časem (uvedla i v rámci sociálního šetření). Avšak v žalobě, a také ve vyjádření se k podkladům rozhodnutí (ve správním řízení) namítala, že má právě potíže s orientací ve svém přirozeném sociálním prostředí a též v obvyklých situacích, v nichž neumí přiměřeně reagovat (písmeno b) bod 4. a 5. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb.). V žalobě k tomu žalobkyně dokonce uvádí, že se v běžném prostředí (rodinné prostředí dětí, obchod, dopravní prostředky, návštěva lékaře a jiná obvyklá místa) již absolutně neorientuje. Není schopna bez pomoci třetí osoby se orientovat v domácím prostředí a ani mimo něj.

Není schopna jít sama na návštěvu k dětem, nakoupit, navštívit lékaře, použít dopravní prostředek nebo přejít komunikaci. Všechny tyto aktivity, vzhledem k tomu, že se v nich neorientuje, nezvládne bez pomoci jiné osoby. Deorientaci žalobkyně dokládala též propouštěcí zprávou ze sanatoria Klimkovice ze dne 21. 7. 2023, podle níž musela předčasně ukončit lázeňskou rehabilitační léčbu z důvodu zhoršování zdravotního stavu, horší toleranci léčebných procedur, neschopnosti vstát, nutnosti dopomoci jí na toaletu, a také ztuhlosti a bolestivosti kloubů. Soud k namítaným potížím především uvádí, že posudková komise ani žalovaný na ně nereagovali. Jak vyplývá ze shora provedené citace závěrů posudku posudkové komise a napadeného rozhodnutí žalovaného, tak zde bylo jen obecně konstatováno, že u žalobkyně je zachována schopnost rozeznávat zrakem a sluchem, a že se orientuje osobou, časem a místem v přirozeném sociálním prostředí. Zcela obecně se zde také uvádí, že je schopna se orientovat v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat, přitom však není specifikováno, z čeho bylo toto dovozováno. Dále bylo zcela obecně konstatováno, že u žalobkyně nelze prokázat poruchu duševních kompetencí nebo závažnější duševní či smyslovou poruchu, přitom ale nebylo nijak upřesněno, z čeho toto posudková komise a žalovaný dovodili. Ze záznamu o provedeném sociálním šetření k těmto údajným schopnostem a kompetencím nic nevyplývá, lékařské zprávy toto vysloveně nepotvrzují, uvedené tedy nebylo dostatečně prověřeno. Právě z důvodu vážného zdravotního postižení žalobkyně dlouhodobě namítá, že při jakékoliv běžné činnosti potřebuje pomoc jiné osoby. V daném případě tedy pomoc s orientací v přirozeném prostředí a též v obvyklých situacích. Samostatně žádnou činnost nevykonává, potřebuje doprovodit na toaletu, na návštěvu k lékaři nebo k dětem. Soud k uvedené ZŽP *orientace* uvádí, že závěry posudkové komise a rovněž žalovaného v napadeném rozhodnutí jsou nedostatečné, obecné a neodpovídající zdokumentovaným zjištěním ohledně zdravotního stavu žalobkyně a též reálným schopnostem a možnostem žalobkyně v jejím přirozeném prostředí a při naplňování jejích každodenních běžných potřeb. Již v posudku PK nebylo vůbec reagováno na jednotlivé schopnosti a aktivity, které musí být žalobkyni zvládaný, tak aby bylo možné považovat ZŽP *orientace* za zvládanou. PK měla vyhodnotit a zdůvodnit zvládání jednotlivých schopností či aktivit tak, jak jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. u této ZŽP. To však neučinila a žalovaný bez výhrady tyto nesprávné a nedostatečné závěry PK převzal do svého rozhodnutí. Přitom platí, že není-li žalobkyně schopna zvládat alespoň jednu z těchto specifikovaných aktivit, pak není schopna zvládat tuto ZŽP jako celek, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.). PK nevysvětlila, proč nelze zohlednit stav dopomoci u této ZŽP a ani z jakého důvodu se domnívá, že žalobkyně tuto ZŽP samostatně zvládá. Není zřejmé, o co posudková komise opírá své závěry o zvládání této ZŽP. Ve svém hodnocení totiž používá pouze obecně platné podmínky vyplývající z právních předpisů, jež platí při posuzování zdravotního stavu.

36. Výše uvedené závěry krajského soudu (u ZŽP *orientace*) se týkají rovněž další posuzované ZŽP *kommunikace*. Ve vztahu ke zvládání ZŽP *kommunikace* žalovaný (ani posudková komise) neposkytl uspokojivé zdůvodnění zvládání jednotlivých aktivit vymezených u této základní životní potřeby v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. Žalobkyně nepopírá, že je schopna komunikovat bez pomoci ústně nebo pomocí velmi krátkých vzkazů, ale to jen s tou osobou, která je k ní přivedena. Není však schopna používat mobilní telefon, což dnes představuje naprosto standardní prostředek komunikace, protože není schopna na telefonu navolit správné telefonní číslo a toto vytočit. Telefon musí žalobkyni někdo podat, navolit

číslo a přidržet jí telefon u ucha. Stejně tak si žalobkyně není schopna např. otevřít notebook s programem pro komunikaci a začít jej sama používat. Vždy musí mít dopomoc druhé osoby. Dnes běžné komunikační prostředky tedy žalobkyně není schopna používat. Také ze záznamu o provedeném sociálním šetření vyplývá, že žalobkyně obecnou komunikaci zvládá a rozhovor vede smysluplný a srozumitelný. Nicméně mobilní telefon sama nepoužívá, neboť má problém zvolit správné telefonní číslo. Sama si pomoc nezavolá. Krajský soud k tomu uvádí, že nejen z argumentace žalobkyně, ale také ze záznamu o sociálním šetření v přirozeném prostředí žalobkyně vyplývá, že žalobkyně některé aktivity spadající pod ZŽP *komunikace* nezvládá, především není schopna používat běžné komunikační prostředky (mobilní telefon tím nesporně v současné době je). Právě z důvodu vážného zdravotního postižení žalobkyně opakovaně namítá, že ZŽP *komunikace* nezvládá a potřebuje dopomoc, avšak žalovaný a posudková komise na toto nereagovali. K této ZŽP pouze uvedli, že žalobkyně je schopna se srozumitelně vyjadřovat mluvenou řečí, domluvit s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psané krátké zprávy, porozumět základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům a používat běžné komunikační prostředky. Uvedené není skutečným odůvodněním zvládnutí ZŽP *komunikace*, nýbrž jen obecnou citací aktivit vymezených u ZŽP *komunikace* v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., které musí být schopna posuzovaná zvládat, aby bylo možno považovat ZŽP *komunikace* jako celek za zvládanou. Krajský soud proto uvádí, že závěry PK MPSV ČR a žalovaného v napadeném rozhodnutí jsou nedostatečné, obecné a vůbec neodpovídají zdokumentovaným zjištěním ohledně zdravotního stavu žalobkyně v jejím přirozeném prostředí a při potřebě naplňovat její každodenní běžné potřeby. Posudková komise měla vyhodnotit a zdůvodnit zvládnutí jednotlivých schopností či aktivit tak, jak jsou vymezeny pod písmenem c) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. u ZŽP *komunikace*. To však neučinila a žalovaný bez výhrady tyto nesprávné a nedostatečné závěry posudkové komise převzal do svého rozhodnutí. Přitom platí, že není-li žalobkyně schopna zvládat alespoň jednu z těchto specifikovaných aktivit (v příloze této vyhlášky), pak není schopna zvládat tuto základní životní potřebu jako celek, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.). Posudková komise ve svém posudku nevysvětlila, proč nelze zohlednit stav dopomoci při této ZŽP a ani z jakého důvodu se domnívá, že žalobkyně tuto ZŽP samostatně zvládá a vykonává. Není zřejmé, o co posudková komise opírá své hodnocení a závěry. Ačkoliv je záznam o sociálním šetření poměrně zastaralý (5. 10. 2022) a není vypracován v potřebném rozsahu k jednotlivým sporným ZŽP, z napadeného rozhodnutí i posudku PK je zřejmé, že posudková komise ani žalovaný nevzali v potaz tento záznam ze sociálního šetření při svém hodnocení závislosti žalobkyně, neboť i z tohoto záznamu vyplývá, že žalobkyně není schopna používat některé běžné komunikační prostředky.

37. Ve vztahu ke zvládnutí základní životní potřeby *stravování* žalovaný (ani posudková komise) neposkytl uspokojivé zdůvodnění zvládnutí jednotlivých aktivit (schopností) v rámci této ZŽP ve smyslu jejich vymezení pod písmenem d) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. Žalobkyně zde připomněla, že již ze záznamu o provedeném sociálním šetření vyplývá, že se nají lžičkou a napije pomocí brčka, pokud je jí jídlo připraveno, nakrájeno a nápoj připraven a přinesen. Nicméně toto je jen jedna ze 7 schopností, které musí být zvládnuty, aby bylo možno považovat ZŽP *stravování* jako celek za zvládanou. Tímto se však posudková komise ani žalovaný vůbec nezabývali a přesto uvedli, že žalobkyně samostatně zvládá veškeré tyto aktivity vymezené v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. Nezabývali

se tedy vůbec tím, zda je žalobkyně schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naservírovat a rozdělit na menší kousky, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace. Ze záznamu o provedeném sociálním šetření k tomu vyplývá, že žalobkyně si jídlo sama nepřipraví, stravu nenaporcuje, jídlo na místo konzumace nepřenesse. O jídlo se stará manžel, přiveze ho z jídelny, stravu nachystá a naporcuje, připraví ji k lůžku, stejně tak připraví k lůžku nápoj a následně žalobkyni posadí. Žalobkyně se pak sama nají lžící a napije pomocí brčka. Ačkoliv žalobkyně dlouhodobě namítá, že při stravování potřebuje pomoc druhé osoby, žalovaný a především posudková komise na toto nereagovali. K této ZŽP *stravování* pouze uvedli, že u žalobkyně nelze prokázat postižení, které by jí bránilo ve výběru hotového nápoje či potraviny ke konzumaci, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu či přemísťovat stravu a nápoj na místo konzumace. Žalovaný k tomuto v napadeném rozhodnutí ještě doplnil, že ZŽP *stravování* je zaměřena na možnost vlastní konzumace již připravených nápojů a stravy. Předpokladem ke zvládnutí této ZŽP je zachovaná funkce obou horních končetin a přiměřená duševní kompetence. Naservírování stravy a její přemístění na místo konzumace je možno realizovat i posouváním na servírovacím stolku nebo invalidním vozíku. Údaj o používání holí nebo invalidního vozíku tak nemusí podmiňovat neschopnost stravu naservírovat. K poslední uvedené argumentaci žalovaného krajský soud uvádí, že z lékařských zpráv, které byly součástí podkladové dokumentace, je zřejmé, že žalobkyně nemá zachovanou funkci obou horních končetin, a že doporučené přemísťování stravy na místo konzumace pomocí posouvání na invalidním vozíku je jen jednou z aktivit podmiňujících zvládnutí ZŽP *stravování*. Hotová strava se ovšem při doporučeném přesouvání na invalidním vozíku sama na talíř nenaservíruje a ani nenakrájí. Kompetence k výběru nápoje a potraviny, nalití nápoje, dodržování dietního režimu a konzumování stravy v obvyklém čase nebyla v této argumentaci osvědčena, ba dokonce nebyla vůbec zmíněna. Krajský soud tak k této ZŽP *stravování* uvádí, že závěry PK a žalovaného jsou nedostatečné, obecné a vůbec neodpovídají zdokumentovaným zjištěním ohledně zdravotního stavu žalobkyně a ani reálným schopnostem a možnostem žalobkyně v jejím přirozeném prostředí při naplňování jejích každodenních běžných potřeb. Posudková komise měla vyhodnotit a zdůvodnit zvládnutí jednotlivých schopností či aktivit tak, jak jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. To však neučinila a žalovaný bez výhrady tyto nesprávné a nedostatečné závěry posudkové komise převzal do svého rozhodnutí. Přitom platí, že není-li žalobkyně schopna zvládat alespoň jednu z těchto specifikovaných aktivit, pak není schopna zvládat tuto ZŽP jako celek, a to bez ohledu na příčinu DNZS (§ 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.). Posudková komise ve svém posudku nevysvětlila, proč nelze zohlednit dopomoc při zvládnutí ZŽP *stravování* a ani z jakého důvodu se domnívá, že žalobkyně tuto ZŽP samostatně zvládá. Současně není zřejmé, o co posudková komise své závěry opírá.

38. Ve vztahu ke zvládnutí ZŽP *výkon fyziologické potřeby* žalovaný (ani posudková komise) opět neposkytl uspokojivé zdůvodnění zvládnutí jednotlivých aktivit uvedených v rámci této ZŽP ve smyslu jejich vymezení v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. Žalobkyně v této souvislosti namítala, že ke každé aktivitě spadající pod tuto ZŽP potřebuje dopomoc. Uvedené vysvětluje zhoršeným zdravotním stavem po proběhlé CMP a pro chronickou revmatoidní artritidu, kdy se těžko na toaletu sama dostává, potřebuje pomoc se svlečením, přidržením a zaujetím polohy, a také s očistou po vyprázdnění. Rodina žalobkyně pořídila

všechny dostupné facilitační pomůcky, nicméně při jejích zdravotních potížích tyto přidržovací madla nebo vyšší WC sedátko nepomohou, když nebude přítomna druhá osoba, která žalobkyni se vším pomůže. Žalovaný a především posudková komise na toto nijak nereagovali, nevzali v potaz závažnost kombinovaného zdravotního postižení u žalobkyně. K této ZŽP *výkon fyziologické potřeby* pouze obecně uvedli, že u žalobkyně nelze diagnostikovat zdravotní postižení, které by jí bránilo včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu a používat hygienické potřeby. WC lze vybavit madly a vyšším sedátkem. Krajský soud k tomu uvádí, že závěry PK a žalovaného jsou nedostatečné, obecné a vůbec neodpovídají zdokumentovaným zjištěním ohledně zdravotního stavu žalobkyně a reálným schopnostem a možnostem žalobkyně v jejím přirozeném prostředí při naplňování každodenních běžných potřeb. Nejen z argumentace žalobkyně, ale také ze záznamu o sociálním šetření v přirozeném prostředí žalobkyně vyplývá, že žalobkyně chodí na toaletu vždy s doprovodem. Na rozdíl od pozdější argumentace žalobkyně ve správním řízení a též v podané žalobě, je zde dále uvedeno, že žalobkyně samotný výkon fyziologické potřeby a očistu včetně výměny inkontinenčních pomůcek sama zvládne. Záznam ze sociálního šetření v přirozeném prostředí žalobkyně by měl být tedy aktualizován a pečlivěji doplněn tak, aby bylo zřejmé, jaké schopnosti v rámci této ZŽP, ale i ostatních sporných ZŽP, je žalobkyně schopna zvládat a jaké nikoliv. Posudková komise i žalovaný pak musí vzít v potaz obsah takového záznamu ze sociálního šetření. Stejně jako u předchozích ZŽP vytýká krajský soud i u této ZŽP *výkon fyziologické potřeby* posudkové komisi, že měla vyhodnotit a zdůvodnit zvládání jednotlivých schopností či aktivit tak, jak jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. To však neučinila a žalovaný bez výhrady tyto nesprávné a nedostatečné závěry posudkové komise převzal do svého rozhodnutí. Přitom platí, že není-li žalobkyně schopna zvládat alespoň jednu z těchto specifikovaných aktivit (vymezených v příloze této vyhlášky), pak není schopna zvládat tuto ZŽP jako celek, a to bez ohledu na příčinu DNZS (§ 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.). PK nevysvětlila, proč nelze zohlednit stav dopomoci při ZŽP *výkon fyziologické potřeby* a ani z jakého důvodu se domnívá, že žalobkyně tuto ZŽP samostatně zvládá. Obecné doporučení, aby bylo WC žalobkyně vybaveno madly a vyšším sedátkem, se v případě žalobkyně míjí účinkem, neboť její rodina již pořídila do domácnosti žalobkyně veškeré dostupné facilitační pomůcky, přitom tyto dvě uváděné pomůcky neodstraňují zcela všechny potíže, které žalobkyně má při plnění ZŽP *výkon fyziologické potřeby*.

39. Ve vztahu ke zvládání ZŽP *péče o zdraví* žalovaný (ani posudková komise) neposkytl uspokojivé zdůvodnění zvládání jednotlivých aktivit uvedených v rámci této ZŽP ve smyslu jejich vymezení v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. V této souvislosti žalobkyně připomněla zjištění ze sociálního šetření, a to, že rodina jí pomáhá s péčí o zdraví, konkrétně manžel jí chystá a podává lék, dcera maže po koupeli tělo proti dekubitům, rehabilitaci přichází provádět každý den rehabilitační sestra, o víkendu žalobkyně cvičí s dcerou. V žalobě pak žalobkyně doplnila, že se v léčebném režimu neorientuje, přitom ten musí být vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu dodržován, a k lékaři musí mít doprovod. Žalovaný a především posudková komise na toto nereagovali. K této ZŽP *péče o zdraví* pouze uvedli, že žalobkyně je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět preventivní léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky a je též schopna rozpoznat zdravotní problém a přivolat nebo vyhledat pomoc. Jedná se opět o obecný výčet jednotlivých schopností, které musí být samostatně žalobkyní zvládány, aby bylo možno podkládat ZŽP *péče o zdraví* za zvládanou. Tento obecný výčet údajně

zvládaných aktivit ale nic nevypovídá o skutečné realitě v životě žalobkyně. Krajský soud k tomu uvádí, že závěry PK a žalovaného jsou nedostatečné, obecné a vůbec neodpovídají zdokumentovaným zjištěním ohledně zdravotního stavu žalobkyně a reálným schopnostem a možnostem žalobkyně v jejím přirozeném prostředí při naplňování jejích každodenních běžných potřeb. Nejen z argumentace žalobkyně, ale také ze záznamu o sociálním šetření v přirozeném prostředí žalobkyně vyplývá, že žalobkyně není sama schopna provádět celou řadu úkonů spadajících pod tuto *ZŽP péče o zdraví*. Léčebné, rehabilitační a ošetrovatelské postupy provádí za žalobkyni její dcera a manžel. Nebylo zjištěno ani zhodnoceno, zda by tyto postupy mohla žalobkyně zvládat zcela samostatně. Objektivně doložený zdravotní stav tomu nenasvědčuje. Ve všední dny za ní dojíždí rehabilitační sestra, která s ní provádí nutná rehabilitační cvičení, o víkendu pak žalobkyně cvičí s dcerou. Bez této léčebné rehabilitační péče by se stav žalobkyně nadále zhoršoval a stala by se pouze ležícím pacientem. Je otázkou, zda by žalobkyně nařízenou rehabilitaci sama zvládala, popř. sama o sebe pečovala a užívala léky. Orientací žalobkyně v jejím léčebném režimu se nikdo nezabýval, není tedy zřejmé, zda se žalobkyně v léčebném režimu vůbec orientuje a zda by byla sama schopna jej provádět a dodržovat. Na jiném místě záznamu ze sociálního šetření bylo také uvedeno, že žalobkyně si sama pomoc nepřivolá, přitom ale zůstává otázkou, zda je vůbec schopna rozpoznat zdravotní problém, pro který by si měla být schopna přivolat pomoc. Soud k této *ZŽP* závěrem uvádí, že PK měla vyhodnotit a zdůvodnit zvládání jednotlivých schopností či aktivit tak, jak jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. u *ZŽP péče o zdraví*. To však neučinila a žalovaný bez výhrady tyto nesprávné a nedostatečné závěry PK převzal do svého rozhodnutí. Přitom platí, že není-li žalobkyně schopna zvládat alespoň jednu z těchto specifikovaných aktivit (vymezených v příloze této vyhlášky), pak není schopna zvládat tuto *ZŽP* jako celek, a to bez ohledu na příčinu DNZS (§ 2a vyhlášky č. 505/2022 Sb.). Posudková komise nevysvětlila, proč nelze zohlednit stav dopomoci u této *ZŽP* a ani z jakého důvodu se domnívá, že žalobkyně tuto *ZŽP* samostatně vykonává. Není také zřejmé, o co posudková komise opírá své závěry.

40. PK v závěru svého posudku zcela obecně ke všem „zvládaným“ *ZŽP* uvedla, že i když žalobkyně některé aktivity vykonává složitěji či déle, než zdravá osoba, je ve výsledku schopna tyto samostatně zvládnout. U jednotlivých aktivit nelze prokázat, že by tyto nebyly možné zcela, nebo že by byly narušeny těžkým způsobem. Aktivity jsou považovány za nezvladatelné pouze v případě, že osoba aktivitu nezvládá zcela, nebo že zvládání aktivity je narušeno těžkým způsobem. Podle soudu však toto zcela obecné hodnocení nic nevypovídá o tom, které aktivity žalobkyně vůbec nezvládá nebo které zvládá hůře. Takové hodnocení je zcela nedostatečné, nemá žádnou vypovídací hodnotu pro posouzení věci, nereaguje na individuální případ žalobkyně a její reálné zdravotní potíže.
41. Krajský soud se tak se závěry PK a žalovaného neztotožnil. Posudek PK nesplňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Žalovaný nedostál svým povinností, když pouze převzal do svého rozhodnutí závěry posudkové komise, aniž by tyto vyhodnotil jako nedostatečné a neúplné. Dostatečně nebylo zohledněno ani sociální šetření provedené v přirozeném prostředí žalobkyně. O limitech provedeného sociálního šetření již soud pojednal výše. V závěrech žalovaného i PK nebylo přihlédnuto k individuálnímu případu žalobkyně, když jejich závěry byly obecné a paušální. PK se nevyjádřila k jednotlivým schopnostem žalobkyně zvládat veškeré aktivity vyjmenované u *ZŽP orientace, komunikace, stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví*, jak jsou uvedeny v příloze č. 1 k vyhlášce č.

505/2006 Sb., a to i ve vztahu k námitkám žalobkyně. Posudek PK nesplňoval shora uvedené požadavky a ani žalovaný neposkytl v napadeném rozhodnutí uspokojivé zdůvodnění zvládání všech aktivit žalobkyně v přijatelném standardu bez každodenní pomoci jiné osoby v rámci těchto ZŽP. Posudek PK a závěry žalovaného nesplňují nejen požadavky právních předpisů, ale i konstantní judikatury NSS, např. vyplývající z jeho rozsudku ze dne 25. 9. 2023, č. j. 4 Ads 13/2003-54. V posuzovaném případě bylo zcela rezignováno na požadavky úplnosti, přesvědčivosti a správnosti vyžádaného posudku.

42. K provedení sociálního šetření v domácím prostředí žalobkyně soud ještě uvádí, že by mělo být aktualizováno a pečlivěji doplněno tak, aby bylo zřejmé, které aktivity žalobkyně v souvislosti se spornými ZŽP samostatně zvládá a které nikoliv. Výsledek sociálního šetření je jedním ze stěžejních podkladů pro rozhodnutí o příspěvku na péči posuzované osoby a též o samotném stupni závislosti, neboť se při něm zjišťuje schopnost samostatného života posuzované osoby v přirozeném sociálním prostředí z hlediska vlastní péče o vlastní osobu a soběstačnosti (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63). Zpravidla postačuje provést v průběhu správního řízení pouze jedno sociální šetření. Pokud však vyvstanou pochybnosti o dostatečnosti zjištění, popř. se změní zdravotní stav posuzované osoby, anebo z jiného relevantního důvodu to posuzovaná osoba navrhne, je vhodné sociální šetření provést znovu. Není žádný důvod k tomu se domnívat, že správní řízení je omezeno na provedení pouze jednoho sociálního šetření (viz usnesení NSS ze dne 6. 6. 2023, č. j. 4 Ads 60/2023-36).
43. Ačkoliv podle judikatury NSS není osobní vyšetření posuzované osoby posudkovou komisí zákonnou podmínkou, mělo by být toto pravidlem v případech obdobných tomuto nyní posuzovanému, kdy existují pochybnosti ve vztahu k závěrům posudkové komise, a též v tom, zda tvrzení posuzované osoby o neschopnosti zvládat rozhodné aktivity mají základ v jejím objektivním zdravotním stavu. Osobní vyšetření posuzované osoby by bylo způsobilé tyto pochybnosti vyvrátit (viz rozsudek NSS ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25). Projednání posuzované věci v nepřítomnosti žalobkyně a následné přijetí posudkového závěru zdůvodnila Posudková komise MPSV ČR tak, že mezi podkladovou a zdravotnickou dokumentací (včetně lékařských nálezů) nebyly rozpory, které by se dotýkaly skutečností významných pro posudkový závěr, přitom zdravotní dokumentace byla dostatečná k posouzení zdravotního stavu žalobkyně v její nepřítomnosti a k přijetí posudkového závěru. Vzhledem k již výše provedení výkladu nelze s takovým vysvětlením souhlasit, zvláště v situaci, kdy doložené lékařské zprávy a provedený záznam ze sociálního šetření spíše podporují argumentaci žalobkyně o nezvládání většiny základních životních potřeb. Za tohoto stavu bylo vhodné osobní vyšetření žalobkyně provést.
44. Z výše provedeného výkladu vyplývá, že posouzení učiněné žalovaným bylo nedostatečné a nepřezkoumatelné, a to ve vztahu k ZŽP *orientace, komunikace, stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví*, které žalobkyni nebyly uznány za nezvládané. Pro získání vyššího stupně závislosti (a tedy i vyššího příspěvku na péči), postačuje již stav, kdy žalobkyně nezvládá 7 nebo 8 ZŽP (závislost ve stupni III. – těžká závislost). Jelikož žalovaný uznal, že žalobkyně nezvládá 5 ZŽP (*mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost*), pak by se s připočtením dalších nezvládaných ZŽP (*orientace, komunikace, stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví*) ukázalo, že by výrok napadeného rozhodnutí mohl být jiný.

V. Závěr a náklady řízení

45. S ohledem na shora uvedené soudu nezbylo, než napadené rozhodnutí zrušit podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť správnost a zákonnost jeho výroku byla úspěšně zpochybněna. Nedostatky napadeného rozhodnutí (včetně posudku PK MPSV ČR) byly ve shora provedeném odůvodnění rozsudku podrobně specifikovány. V dalším řízení bude rovněž třeba provést opakované sociální šetření tak, aby záznam z něj byl věrohodným podkladem s relevantními informacemi o schopnosti samostatného života žalobkyně v jejím přirozeném sociálním prostředí. Bude pak na žalovaném, aby znovu posoudil situaci žalobkyně, přitom bude vázán právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
46. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanovili tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně měla ve věci úspěch, pročez má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Náklady řízení žalobkyně sestávaly z nákladů na právní zastoupení. Odměna advokátky žalobkyně a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s.ř.s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo o 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, seps žaloby) a 2 režijní paušály, tj. ve výši 2x 1 000 Kč a 2x 300 Kč (§ 7 bod 3, ve spojení s § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy celkem 2 600 Kč. Právní zástupkyně žalobkyně nebyla zjištěna jako plátce DPH. Soudní poplatek v této sociální věci nebyl hrazen. Celkem tak byla žalobkyni přiznána vůči žalovanému náhrada nákladů řízení ve výši 2 600 Kč, a to k rukám její advokátky Mgr. Kateřiny Bělehrádkové, LL.M. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 25. července 2024

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D. v. r.
samosoudkyně